

RIIGIKOHUS

Avaldatud veebilehel *Riigikohus* (<https://www.riigikohus.ee>)

Avaleht > Iirimaa õigusemõistmine: kiire, suuline, lihtne ja tõhus

Iirimaa õigusemõistmine: kiire, suuline, lihtne ja tõhus

6. veebruar 2026

Eesti kohtute esindus külastas möödunud nädalal Iirimaad, et tutvuda sealse kohtusüsteemi tööga.

Riigikohtu esimehe **Villu Kõve** sõnul on Iirimaa kohtute võimekus ja kiirus muljetavaldav. „Esimeses astmes lahendatakse asju põhimõtteliselt suuliselt, minimaalse paberimäärimisega. Otsused tehakse reeglina kohe istungil. Kõrgemad kohtud teevad otsuseid hiljem ja ka põhjendavad kirjalikult. Apellatsiooni esitamisel algab asja arutamine küll otsast peale, sest motiveeritud kohtulahendit edasikaebamiseks ju pole. Kaebusi esitatakse aga vähe,“ kirjeldas Kõve.

Kriminaalasi on Iirimaa esimese astme kohtus üldjuhul kuni pool aastat, aga reeglina vaid mõni päev või nädal. Tsiviilasjadest suudetakse 80 protsenti lahendada kokkuleppel. „Lihtne, kiire ja äärmiselt tõhus suuline menetlus paneb küsima, mis on Eesti arengus viltu läinud, et üha enam on bürokraatiat, pabereid ja kandeid kohtute infosüsteemi. Midagi ei saa teha kohe, kiiresti ega lihtsalt. Iirimaa jäi mulje, et kohus teeb vaid vajalikke liigutusi, keskendutakse tulemusele, mitte protsessile,“ märkis Kõve.

2025. aasta lõpu seisuga oli 5,4 miljoni elanikuga Iirimaa kokku vaid 193 kohtunikku, võrdluseks neli korda väiksemas Eestis on neid 250. Seejuures kirjutavad Iirimaa otsuseid pea eranditult kohtunikud ise. Eestiga võrreldavat praktikat kohtuniku töö kohtujuristidele või nõunikele delegeerimiseks ei ole.

Kohtunikukonkursil osaleb Iirimaa tavaliselt üle saja kõrgelt kvalifitseeritud kandidaadi, enamikus advokaadid. Kohtunikuameti ülemine vanusepiir on 70 aastat. Kui kohtunik on olnud teenistuses 20 aastat, tagab see talle pensionina 50 protsenti palgast.

Suuremates kriminaalasjades on Iirimaa tavaline vandekohus, mis on ühiskonnas aktsepteeritud ja austatud. Vandekohtunikuks valimine on juhuslik ja õigusemõistmisel osalemine kohustuslik. Tööandja peab kohtumenetluse ajal maksma vandekohtunikule täistöötasu ega tohi teda vallandada.

Riigikohtu esimehele jäi Iirimaa silma ka meiega võrreldes teisel tasandil kohtukultuur. „Advokaatide ja kohtu vahel on tugev usaldussuhe, kollegiaalne ja sõbralik. Venitamistaktikat, lollimängimist, rumalat vaidlemist või valetamist ei saa endale keegi lubada. Advokaadid ja prokurör tegid istungil koostööd sõbralikult, vahetasid infot, käisid inimesi saali ukse taga otsimas. Nad ei istunud vastaspooltena, vaid kõrvuti pinkidel. Suhtlus oli vaba ja räägiti ka vahele,“ kirjeldas Kõve.

Eesti külalisi võtsid vastu Iirimaa Ülemkohtu president **Donal O'Donnell** ja kohtunik **Peter Charleton**, esimese astme kohtu (*District Court*) juht **Paul Kelly** ning kohtunikud **Monica Leech** ja **Treasa Kelly**, samuti mitmed kohtuametnikud.

Eesti delegatsiooni kuulusid lisaks Villu Kõvele Riigikohtu tsiviilkolleegiumi esimees **Kaupo Paal**, direktor **Üllar Kaljumäe** ja nõunik **Risto Uustal**, Tallinna Halduskohtu kohtunik **Ruth Prigoda**, Harju Maakohtu kohtunik **Grete Vahtra** ja Tartu Maakohtu kohtunik **Triin Niinemets**. Visiidil osalesid ka Justiits- ja Digiministeeriumi asekanstler **Mari-Liis Mikli** ja kohtureformi projektijuht **Viljar Peep**.

Villu Kõve pikemat ülevaadet Iirimaa kohtutes kuuldust ja nähtustsaab lugeda siit [1].

Image not found
file:///data/www/www.riigikohus.ee/sites/default/files/1.%20Uudised/2025/IE_4.jpg

Image not found
file:///data/www/www.riigikohus.ee/sites/default/files/1.%20Uudised/2025/IE_1.jpg

Fotod: Riigikohus

Teate sisestas:

Arno Pöder
pressiesindaja
arno [dot] poder@riigikohus [dot] ee

Allikas URL: <https://www.riigikohus.ee/et/uudiste-arhiiv/iirimaa-oigusemoistmine-kiire-suuline-lihtne-ja-tohus>

Lingid

[1]
<https://www.riigikohus.ee/sites/default/files/1.%20Uudised/2025/Iirimaa%20visiidi%20%C3%BClevaade.pdf>